

«نوروز»، فرصتی برای آشتی کودکان با سینما

قصه‌های مختلف با موقعیت‌های درخشان از آن برای آموزش به کودکان و یادآوری به بزرگان جزو ضرورت‌هاست. او با بیان این‌که این داستان‌ها جزئی از هویت ماست و پرداختن به آنها موجب زنده ماندن فرهنگ و سنت‌های باستانی ما می‌شود، افزود: وظیفه هنر، سینما، تئاتر و تلویزیون است که بتوانند این اتفاقات خوب تاریخی را رقم بزنند و اجازه ندهند این سنت‌ها فراموش شود. چراغی‌پور با یادآوری این‌که فیلم نوروز از اتفاقات خوب در سینماست که می‌تواند بسیار ارزشمند باشد، درباره علت انتخاب نقش خود

محمدرضا نادری، تهیه‌کننده نوروز در گفت‌وگو با «جام‌جم»:

نباید اجازه دهیم آیین‌ها و سنت‌ها از بین برود

فیلم «نوروز» که این روزها در حال اکران است، اولین فیلم در تاریخ سینمای ایران شناخته می‌شود که با فرم و ساختار جادویی درباره نوروز، آیین و رسوم، افسانه‌ها و اساطیر نوروزی صحبت می‌کند. انتخاب این فیلم به‌عنوان یکی از آثار سینمایی اکران نوروزی سال ۱۴۰۳ نشان‌دهنده خوش‌سلیقگی و درک درست مسئولان از ظرفیت‌های فرهنگی این فیلم است. نوروز توانسته است با بیرون کشیدن یک قصه از دل اسطوره‌ها

در خارج از کشور باانوتل یک نفر است که مژده‌آور کریسمس است اما ما در فرهنگ ایرانی عمونوروز، حاجی‌فیروز و اهریمن داریم و به هیچ‌کدام از اینها پرداخته نمی‌شود و به جرأت می‌گویم که اگر از بیشتر خانواده‌ها فلسفه وجودی حاجی‌فیروز را بپرسیم، نمی‌دانند و فقط می‌دانند عمونوروز می‌آید و ننه‌سرما به خواب می‌رود اما علت به خواب رفتن ننه‌سرما هنگام ورود عمونوروز را نمی‌دانیم و حتی خود ما هم هنگام کار به تمام این اطلاعات رسیدیم. ما برای اولین بار جغرافیای نوروز را نشان دادیم و امیدوارم وقتی مردم فیلم را می‌بینند، بداندت کوه قاف، زندان اهریمن و جنگل همیشه بهار کجاست. اخیرا برداشت اشتباهی درباره حاجی‌فیروز به‌وجود آمد که می‌گفتند این نماد بزرگی است اما این ربطی ندارد و قصه نوروز و حاجی‌فیروز به چند هزار سال قبل بازمی‌گردد. البته به‌قدری موضوعات زیاد بود که ما به تمام اینها گریز زدیم.

آیا با توجه به جغرافیای نوروز و کشورهایی که این سنت باستانی را جشن می‌گیرند، قصد پخش بین‌المللی نوروز را هم دارید؟

مسئولیت را بر گردن‌مان احساس می‌کردیم. اوایل، انجام کار خیلی سخت بود، اما خوشحالم‌که بالاخره تا جایی که به‌عنوان بخش خصوصی توان داشتیم، فعالیت کردیم.

در طول این سال‌ها ما فیلم‌های خارجی متعددی درباره کریسمس دیده‌ایم اما فیلمی مختص آیین نوروز وجود نداشته و چطور این ضرورت را احساس کردید؟

اولین‌باری که با استاد نصیریان درباره این فیلم صحبت کردم، ابتدا ابراز خستگی کردند اما وقتی متوجه موضوع شد، مقداری به فکر فرو رفتند و بعد گفتند پس نگاهی می‌کنم و زمانی که دوباره پیش ایشان رفتیم، گفتند که این همه سال گذشته و این یک علامت سؤال خیلی بزرگی است که چرا فیلمی درباره نوروز نداریم؟...

برش

کتابی درباره «نوروز» به قلم تهیه‌کننده

همزمان با فیلم «نوروز» چاپ اول کتابی به همین نام به نویسندگی محمدرضا نادری و مریم اسلامی، نگارگری و تصویرگری فرهاد رفیعی در ۱۵۶ صفحه و هزار نسخه در بهار ۱۴۰۳ با همکاری انتشارات اشجع منتشر می‌شود. محمدرضا نادری درباره این کتاب به جام‌جم گفت: برای اولین بار افسانه عمو نوروز را که سفرش از روز درختکاری شروع می‌شود و در روز سیزده بدر به جنگل همیشه بهار می‌رسد، در این کتاب شرح داده شده است. تمام این قهرمان‌ها در واقع هفت اسطوره و هفت حلقه زندگی هستند. به عبارتی، عمو نوروز نماد شغف و آغاز جدید و ننه سرما هم نماد صبر و شکیبایی است و هرکدام از این هفت هم پیمان نماد یکی از سین هاسر سفره هفت سین هستند. این کتاب

در این فیلم توضیح داد: اولین جذابیت نوروز برایم این بود که به موضوع فرهنگ و تاریخ ما می‌پردازد. نقش در این فیلم کوتاه بود، اما تمام تلاشم را به کار بستم و به نظرم فیلم موفق شده است. بازیگر فیلم «جهان با من برقص» با اشاره به حوزه کودک و نوجوان تشریح کرد: در حوزه کودک و نوجوان هم ما خیلی کم‌کاریم و سال‌هاست که از آن صف‌های طولیل خانواده‌ها با بچه‌ها برای دیدن فیلم‌ها خبری نیست و انگار سینما با نوجوانان و کودکان قهر است. چراغی‌پور یادآوری کرد: فیلم نوروز به‌نظرم چنین موقعیتی را ایجاد می‌کند که فرصتی برای آشتی کودکان و نوجوانان با سینماست و از همه مهم‌تر اکران این فیلم مصادف با نوروز و سال نو شده و این خیلی ارزشمند است. این بازیگر سینما در بخش دیگری از صحبت‌هایش در رابطه با این‌که امسال

و آیین‌های ایرانی و تبدیل کردن آن با ماجرابی قابل‌لمس و جذاب برای کودکان و نوجوانان، آنان را با ظرفیت‌های آیین‌های ایرانی و پیشینه فرهنگی آشنا کند؛ اتفاقی که تاکنون شوربختانه در سینمای ما نیفتاده است. به همین بهانه با محمدرضا نادری، تهیه‌کننده فیلم نوروز گفت‌وگو کردیم تا از ضرورت‌های تهیه این فیلم صحبت کند که در ادامه از نظر می‌گذرانید:

نمایش جغرافیای نوروز و وجود بچه‌هایی از کشورهای همجوار که این آیین باستانی را جشن می‌گیرند به این علت بود که اشاره کنیم جشن نوروز هیچ مرزی ندارد. به همین دلیل برای نجات دادن نوروز به همکاری این بچه‌ها نیاز بود. این فیلم قطعا بعد بین‌المللی دارد، چون بخشی از فرهنگ ما درون آن می‌گنجد و به همین علت در بعضی از کشورهای همسایه مانند دبی و تاجیکستان اکران همزمان داریم و با این‌که خیلی از کشورها پیشنهاد اکران داشتند به سال آینده موکول می‌شود.

دیدگاه شما قبل و بعد از این‌که تهیه‌کنندگی این کار را به عهده بگیرید، چقدر تغییر کرد؟

من دغدغه این موارد را از قبل داشتم که یکی از آنها نوروز بوده، اما نوروز دریایی است که وقتی وارد آن می‌شوید، متوجه اهمیت آن خواهید شد و کمتر کسی می‌داند که چله، چهارچهار و سرمای بی‌ززن‌کش چه معنی می‌دهد. به مرور هر قدر در این ماجرا دقیق می‌شدم، اول این‌که ناراحت بودم، چراکه این موضوعات مغفول مانده و به آن نپرداختیم و دوم این‌که خوشحال بودم که جزو اولین نفراتی هستیم که

درباره کل دنیای نوروز است و داخل آن تمام نشانه‌هایی که ما از کوزه‌شکنی، کوه قاف و حاجی‌فیروز داریم، به همراه مجموعه‌ای از نگارگری منتشر کردیم. در واقع تمام مواردی که به صورت کاغذی بود را برای اولین بار تصویری کردیم. شیوه چاپ کتاب به این صورت است که ابتدا توضیحاتی درباره شخصیتی مثل عمو نوروز وجود دارد و در مقابل آن تصویرش نگارگری شده است. ما در مجموعه این نگارگری‌ها نشان دادیم که عمو نوروز چه شکلی داشته و چهره دختر پادشاه آفتاب چگونه بوده است. معتقدم کنار کتاب قرآن و حافظ در هفت سین باید یک کتاب نوروز هم باشد، چون اگر چهارشنبه سوری و نوروز اصلی شناخته شود، هم بچه‌ها و هم بزرگ‌ترها سعی می‌کنند سراغ برگزاری آیین‌های اصلی بروند.

۷ بار برای «نوروز» تست‌دادم

مطالعه زیادی نداشتم، چون این اطلاعات را از قبل داشتم، من تاکنون نمی‌دانستم که چنین افسانه‌هایی درباره عید نوروز وجود دارد و هدف این فیلم هم نشان دادن افسانه و اسطوره‌های عید نوروز ما بود.

همچنین اطلاعاتم قبل از ساخت فیلم سینمایی نوروز، این بود که عید نوروز یکی بزرگ‌ترین عیدهای ما ایرانیان محسوب می‌شود و در مدرسه هم یاد گرفتیم که عید نوروز را جمشید شاه آورده است و از آن زمان عید نوروز را به طور رسمی جشن می‌گیرند و بعد از بازی در فیلم نوروز هم اطلاعاتم بیشتر شد و متوجه شدم همه قهرمانان فیلم‌های مختلف به جادو احتیاج دارند و عمو نوروز هم جادوی بهار را دارد. اگر در فیلم می‌بینیم روی دست من به عنوان قهرمان کودک قصه گیاهی سبز می‌شود، به این دلیل است که این کودک قهرمان، یکی از نوه‌های نوروز است.

همبازی شدنم با آقای نصیریان در این فیلم برایم ترسناک نبود و با خیال راحت پیش رفتم و خیلی از ایشان چیز آموختم. وقتی با استاد علی نصریان دست دادم ایشان به من نصیحت

برایش چگونه گذشته گفت: چندسالی است که به دلایل شرایط اقتصادی و اجتماعی حال همه مردم خوب نیست و ما هم غمگینیم، اما باید دعا کنیم اتفاقات خوب برای دل و روح مردم بیفتد. چراغی‌پور درباره این‌که در نوروز معمولاً چه کارهایی انجام می‌دهد و آیا امسال مسافرت می‌رود یا خیر، گفت: متأسفانه چهارشنبه‌سوری را از دست دادم، چون سر فیلمبرداری بودم، اما ما هم در نوروز مانند بقیه مردم ایران سفره هفت‌سین می‌چینیم، سال را با خواندن قرآن و حافظ شروع می‌کنیم و برای خودم و مردم ایران آرزوهای خوب دارم. بازیگر فیلم «ملاقات خصوصی» با بیان این‌که بعد می‌داند به سفر برود، عنوان کرد: اگر فرصت کنم حتما به قصر شیرین-راذگاه خودم- در استان کرمانشاه می‌روم.

به نوروز می‌پردازیم و شاید سنگ بنایی برای ادامه این موضوع از سوی دیگران باشد. امروز خارجی‌ها دنبال قهرمان‌های خیالی نظیر مرد عنکبوتی و آواتار می‌روند، ولی ما تمام داستان‌های افسانه‌ای را در فرهنگ‌مان داریم. به قدری برای بازی‌های رایانه‌ای و پویانمایی اسطوره و قهرمان داریم که امکان گنجاندن‌شان در قالب آثار هنری وجود دارد و می‌توانیم به تمام آنها بپردازیم. در تمام این داستان‌ها ظرفیت‌های لباس، گرافیک و داستان وجود دارد.

با توجه به این‌که بخش زیادی از نوروز، با هوش مصنوعی ساخته شده، بعضی معتقدند هوش مصنوعی به خلافت ضربه می‌زند و بعضی هم چنین نظری ندارند. دیدگاه شما درباره استفاده از این ابزار مدرن چیست؟

استفاده از هر شکل فناوری، یک خوبی و یک بدی دارد و نمی‌توانید بگویید که جاقو بد یا به درد نخور است، چون هم می‌توانیم استفاده خوب از آن داشته باشیم و هم بد. هوش مصنوعی نیز همین گونه است و قطعا خیلی می‌تواند کمک کند. اکثر فضاهایی که در این فیلم استفاده کردیم، وجود خارجی نداشت. به عنوان مثال، اگر دنبال پرونده‌ای باشید، می‌روید کار فیلمبرداری‌تان را آنجا انجام دهید اما برای نشان دادن جوانه طراوت که روی دست پسر می‌روید، هیچ ما به ازای خارجی نداریم. برای خلق چنین فضایی، اولین راه این است که یک گروه پویانمایی روی آن کار کنند که زمانبر و

هزینه‌بر است. اگر درست از هوش مصنوعی استفاده کنیم در اختیار شما قرار می‌گیرد و این موجب بالاتر رفتن سرعت و کیفیت بیشتر کار می‌شود. مشخص است هوش مصنوعی کار را انجام نمی‌دهد و قطعا تفکر نویسنده و کارگردان در آن دخیل است.

چه چالش‌هایی را برای تهیه‌کنندگی نوروز از سر گذراندید؟

کل این کار چالش محسوب می‌شود و به شدت به در خطر بودن نوروز اعتقاد دارم و زمانی که کار را شروع کردیم، با کورونا روبه‌رو بودیم. دوره داشتیم؛ یکی توقف و دیگری ادامه کار که در نهایت تصمیم گرفتیم ادامه دهیم. موضوع بعدی این‌که به شدت هزینه‌های کار کم‌رشدن بود و از کنترل ما خارج شده بود. ما برای این کار که مربوط به فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های قدیمی تاریخ کشورمان است از نهادهای متولی وام خواستیم اما به ما کمک نکردند و اگر بچه بیشتری داشتیم، می‌توانستیم کارهای بهتری انجام دهیم. ما موریت این فیلم هم ارتباط با فرهنگ کشورهای دیگر است و متأسفانه درهای نهادهای متولی بسته بود. این برایم دردآور بود که چرا به یک دغدغه ملی که حتی مقام معظم رهبری به آن اشاره کرده، نپرداختیم و باید از آن مراقبت کنیم.

کردند که بزرگ‌تر باید به کوچک‌تر دست بدهد نه برعکس. آقای نصیریان پشت دوربین همان ۸۰ سال دارد و جلوی دوربین راحت ۲۰ سال جوان‌تر می‌شود. من برای بازی با آقای نصیریان مجبور بودم که تک سکانس کار کنیم تا ایشان خسته نشود. در سکانشی از فیلم، برف‌ها از نمک درست شده بود و وقتی عوامل پشت صحنه راه می‌رفتند، نمک داخل چشم ما می‌رفت و چوبش را ما می‌خوریدیم!... وقتی به تماشای کار نشستیم، برایم جالب بود، اما بازی در این فیلم چالش‌های زیادی برایم به‌دنبال داشت که بازی در هوای سرد همدان یکی از آنها بود. پدر و مادرم برای بازیگر شدنم خیلی از من حمایت کردند. اول از همه، خداوند را شاکر هستم و سپس از کارگردان تشکر می‌کنم که این نقش را به من داد. امیدوارم بازیگر خوب و موافقی در سینمای ایران شوم.

خوشحالی ما بچه‌ها در نوروز بیشتر از همین هدیه گرفتن‌هاست. همه مردم در ساعات اولیه نوروز آیین و مراسمی برای سفره هفت‌سین دارند و ما هم مستثنا از این قضیه نیستیم. معمولاً ۵.۶ ساعت قبل از نوروز به خانه‌ای می‌رویم و سفره هفت‌سین می‌چینیم و خوراکی و کادوها را آماده می‌کنند. بیشتر خوشحالی‌ما بچه‌ها در نوروز به خاطر همین عیدی‌هاست و هم دوست دارم اقوام را ببینم و هم کادو بگیرم؛ یعنی هم خدا، هم خرما!

قاب

بندبازی در نقش‌های کمدی و جدی

مهدی هاشمی را امسال در فیلم «نوروز» به‌عنوان یک فیلم فانتزی تخیلی مخصوص کودکان و نوجوانان می‌بینیم؛ او در این فیلم در موقعیتی قرار می‌گیرد که باید حاجی‌فیروز و مژده‌دهنده بهار شود و با کمک بچه‌ها بهار را بیاورد. هاشمی از بازیگرانی است که استادی خود را در ایفای نقش‌های کمدی و جدی نشان داده و در نوروز نیز همچون بندبازی کاربلد، توانمان روی این دو طیف نقش‌آفرینی راه رفته و خودش و تماشاگر را به سلامت به پایان بند رسانده است.

